

MAGYARORSZÁG.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A MÉRSÉKELT ELLENZÉK KÖZLÖNYE.

A „Magyarország” a mérsékelt ellenzék politikai irányát tüzi ki zászlójára.

Ezen politikának hivatása előkészíteni a reformokat, melyeket a közviszonyok fejlődése követel, bírálni és ellenőrizni a kormány intézkedéseit s gátul állani a politikai tévtanok, az elmérgesített szenvedélyek elhatalmasodásának.

A mérsékelt ellenzék az 1867-ki közjogi alapon áll, s ennek védelme képezi egyik fő feladatát — egyrészt a kormány politikájának kártékony hatása, másrészt a közjogi ellenzék támadásai ellen.

A jelenlegi kormány politikája, mely nem tud sikert felmutatni az államélet egyik ágában sem, s melynek romboló hatása a nemzet közérületében ép úgy tapasztalható, mint az állam összes intézményeiben: azt a téves felfogást terjeszti a nemzet jelentékeny részében, hogy a súlyos bajok kútforrása az 1867-ki kiegyezésben rejlik.

Elismerjük, hogy a közjogi alaptól nem szükségképp következik a helyes és üdvös politika. De tagadjuk s tiltakozunk azon felfogás ellen, hogy a közjogi alaptól a káros és rossz politika szükségképp következik. A közjogi alap megadja föltételt s lehetőségét a magyar nemzet életérékei megvalósítására s a magyar állam megszilárdítására irányzott politikának, melynek célja nem lehet más mint az, hogy Magyarország ne csak jogilag, de tényleg is egyenrangú tényező legyen az osztrák-magyar monarchiában e monarchia másik felével; és az érintett téves felfogás annál veszélyesebb, mert a kormány, mely erre állásánál fogva leginkább hivatva volna, nem képes a közjogi alapot igazolni; a közjogi ellenzék pedig, midőn a közjogi alapot megtámadja, veszélyezteti a nemzet azon biztos előnyeit is, melyek ez alapon elérhetőek.

Ezért állott elő immens szükségse annak, hogy a közjogi alap igazoltassék s oly politika inauguráltassék, mely a közjogi alapot védve, fentartsa a nemzet legfőbb érdekeinek kielégítésére irányzott politika lehetőségét s föltételt, de egyuttal kivonja belőle a szigorú követelményeket s komoly, tervszerű munkával valósítsa meg mindazt, a mi ezen az alapon megvalósítható.

A jelenlegi kormány, mely nem bír a kezdeményezés képességével, mert határozott politikai irányt nem képvisel; mely szelleménél, minőségénél fogva nem alkalmas megküzdeni az általa válságossá tett helyzet feladataival s ma már nem politikai célokért, hanem csupán saját fentartásáért küzd, ez által elvesztette füg-

A „Magyarország” szerkesztőségében a legkitűnőbb politikai erők egyesülnek. Gondoskodva van, hogy a mérsékelt ellenzék országgyűlési szónoklatai ne vegyék el a tért a rendes rovatoktól, hanem mindenkor a lap mellékleteiben jelenjenek meg. A szerkesztőség nagy súlyt fektet a gazdasági rovatra, a távirati értesítésekre, tárczákra és a főváros és a vidék érdekeire. A lap a kettős ünnepek második napját kivéve minden nap reggel jelenik meg.

A „Magyarország” előfizetési ára Budapesten vagy a vidéken: egész évre 20 frt, félévre 10 frt, negyedévre 5 frt, egy óra 1 frt 80 kr.

Az előfizetési pénzek a Franklin-Társulat kiadóhivatalába küldendők be, legcélszerűbben posta-utalványok alakjában.

getlenségét s minden tényezőtől függőnek érzi magát, melytől hatalmi érdekeinek biztosítását remélheti. E küzdelem eltompította benne az érzéket a létező bajok iránt s működésében nem ismer más szempontot a hatalmi érdeknél. Az oly kormány, mely csak attól fél, a mi bukását okozhatja, az olyan kormány semmitől sem fél, a mi létezését meghosszabbíthatja.

A kormány ez eljárásának szükségképi következményei nem maradhattak el s érezhetőek az államélet összes viszonyaiban.

A kormány e függésében és iránytalanságában nem képviselheti a nemzet tekintélyét és méltóságát, nem érvényesíthette hathatósan jogait és érdekeit. Nem volt képes rendezni az állam pénzügyi viszonyait, s nem tud módot találni a kibontakozásra. Nem volt képes megteremteni a közgazdasági fejlődés feltételeit, előmozdítani a földmívelés, ipar és kereskedelem érdekeit, az állam nagy igényeinek megfelelőleg emelni az anyagi jólétet. Nem volt képes tovább fejleszteni az 1869-ki törvényhozás által az igazságszolgáltatás terén megkezdett reformokat, de sőt retrograd irányzatával megtámadta a Deák-pártnak az igazságszolgáltatás terén kivívott szabadelvű szellemű vívmányait. Nem volt képes a köz-igazgatás terén meghonosítani a rendet, a jogbiztosságot, nem tudta megóvni a hatóságok erkölcsi jellegét, s e helyett nagyra engedte nőni a rendetlenséget, a zavart, az önkényt, előmozdította a nepotismus és corruptió terjedését. A kormány eljárásában mindennél feltalálható a közös jellemző vonás: a gyengeség és tervtelenség; mindenütt constatálható ennek szükségképi következménye: a kormány tekintélyének súlyedése, a magyar államhoz való ragaszkodásnak s a benne vetett bizalomnak megrendülése.

Ez az állapot szükségképp komoly aggodalmakat ébreszt minden igaz hazafi kebelében. És soha sem volt nagyobb mértékben érezhető szüksége egy oly párt alakulásának, mely a fentebbi szempontokat tüzi ki irányadókul s mely a nemzetű célok kivívására a közjogi alapon képességgel és szilárd akarral bírjon.

A képviselőházban megkezdődött e célra a tömörülés. S nekünk mint lapnak hivatásunk és törekvésünk az, hogy közremunkáljunk, miszerint magában a nemzetben is öntudatra és tette ébredjenek mindazok, a kiket úgy az erkölcsi függetlenség, mint a politikai belátás és intelligencia nemcsak hivatnak, de mintegy kijelölnek arra, hogy e nemes harcban a győzelem tényezőivé legyenek.



Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre ... 6 *
Csepén a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 frt
1 félévre ... 4 *
Csepén a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt
1 félévre ... 3 *
Külföldi előfizetésekre a postalg
meghatározott viteldij is csatolandó.

2-ik szám 1881. BUDAPEST, JANUÁR 9. XXVIII. évfolyam.

MARTINOVICS.

A VASÁRNAPI UJSÁG 1869-ki évfolyama terjedelmes közleményeket adott a budai vérdelmes közleményekről. Martinovics és társai némely életrajzi adatain kívül ismertette volt ott a titkos szövetség szervezete, céljai, a megindított pör egyes részletei, a kivégzések stb. Forrásul szolgált e közleményekhez a „Majestáts-Process in Ungarn” című 1800-ban Lipcsében megjelent röpirat, Szirmay Antal udvari tanácsosnak „Historia Jacobinorum in Hungaria” című 1809-ben megjelent emlékirata, Kazinczy Ferencnek erre tett megjegyzései, ugyancsak Kazinczynek bujai fogságában írott naplója, és végre egykoru lapok közleményei.

Az adatoknak mind e bő forrásai mellett is a közlemény hézagos és történelmünknek e gyászos epizódja nagy részben homályban maradt. A leghitelesebb forrás, a hivatalos iratok, el voltak vonva a történetírői kutatás köréből. A bécsi udvar a titok leplebe burkolta az egész eseményt; a vizsgálati és pöriratokat a legrejtettebb levéltárakban helyezte el s mindazokat, kik mint részesei vagy beavatottak, tudomással bírtak a dologról, hallgatásra kötelezte.

A bécsi udvarnak nagy érdekében állhatott e titkolódzás. A hivatalos adatok kiderítették volna nem csak azt, mily törvényellenes eljárást követtek az „összeesküvők” ellen, kivált Német János köztárhozó, a kir. ügyek gonoszlelkű igazgatója, de azt is, hogy a kivégzettek ártatlanul haltak meg; a mi nekik bűnül rovatott, az őket a mai kor ítéletében magasra emeli, sőt magasra emelte volna saját koruk is, ha II. Lipót, kinek bátorítására, sőt egyenes megbízásából tették, a mit tettek, meg nem hal s Ferencben-oly uralkodó nem követi trónján, ki elödjének egyenes ellentéte volt. Ha Lipót életben marad, Martinovics a legnagyobb valószínűség szerint a monarchia első államférfia lenedett, mint volt Kaunitz, Gentz és később Metternich. Így hóhérbárd alatt kellett elvesznie.

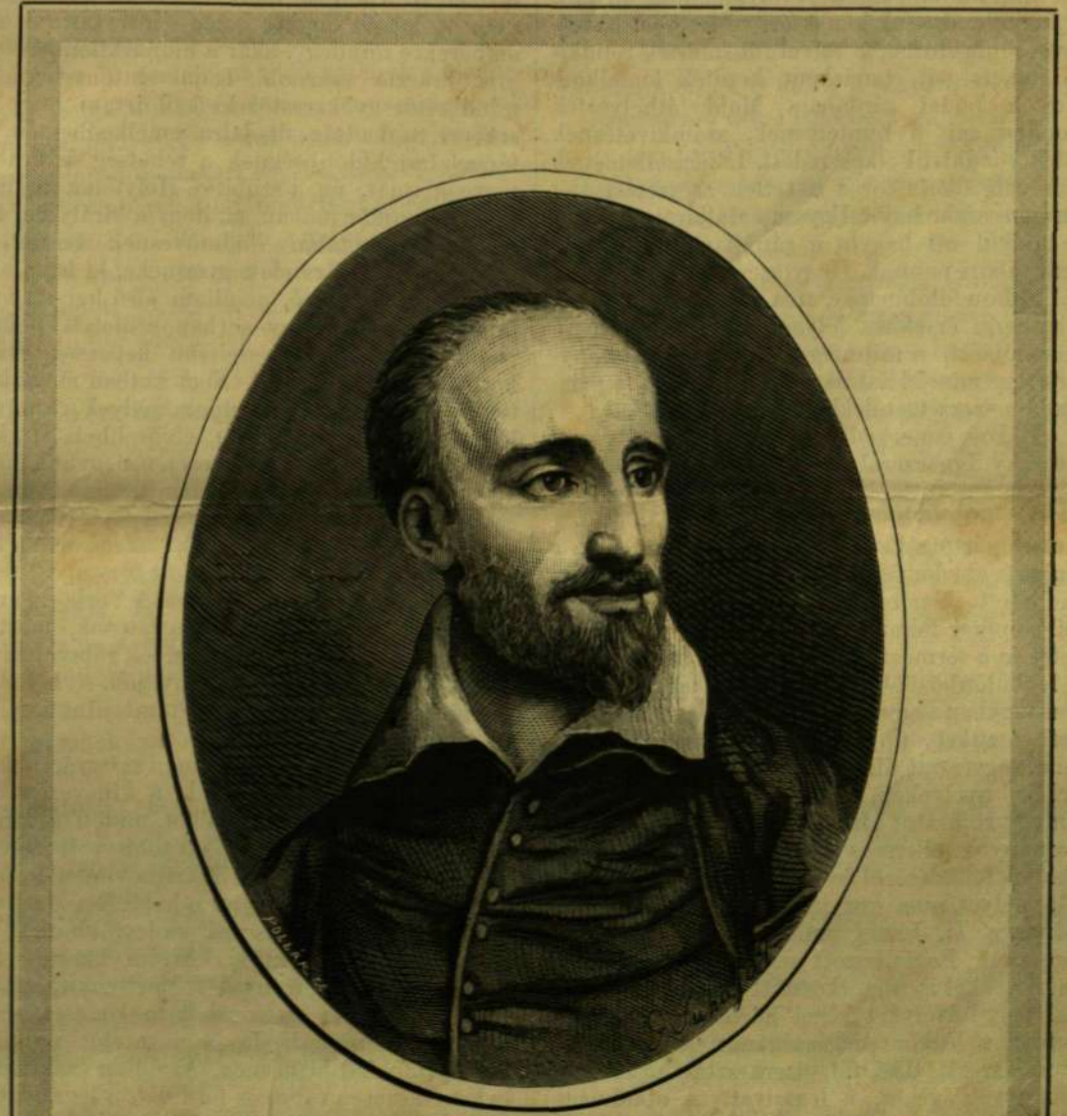
A homályt, mely a „magyar jakobinusok” szomorú történetét közel egy századon át borította, hivatott kézzel sikerült eloszlatni kitűnő történetünknek, a magyar tud. társaság főtisztjainak, Fraknoi Vilmosnak. Noha ő, mint pápi ember, félreismerhetetlen ellenszenvvel ítéli meg Martinovicsot, ki mint pap csakugyan nem is tartozott a kánoni jog papi eszményei

közé: de a Fraknoi által napvilágra hozott és dícséretes tárgyilagossággal közölt adatok nem csak azt teszik lehetővé, hogy a konspirátorok titkos szövetségének valóságos lényegét világosan láthassuk, hanem azt is, hogy Martinovics jelleme felől is kellő ítéletet formálhasson magának az olvasó, mely ítélet pedig sokban lesz eltérő a jeles történetírőétől.

Fraknoi ezek után folytatni kezdé kutatásait s kiterjeszté figyelmét az egész Martinovics-féle összeesküvésre. Fölhasználta az udv. kanczellária és a helytartótanács ügyiratait, a kir. kúria levéltárában őrzött könyvei és iratai a muzeum könyvtárába kerültek, melyeknek átvizsgálásakor kivált Martinovics levelei vonták

magokra figyelmét s arra ösztönözték, hogy megírja élettörténetét. Meg is írta a „Századok”-ban s műve feltűnést, de egyuttal ellentmondást is keltett s még Kossuth Lajos is irt egy nyílt levelet, melyben egyenesen „psychologiai lehetetlenségnek” mondja, hogy Martinovics oly jellemű ember volt, minőnek Fraknoi bemutatá.

Fraknoi ezek után folytatni kezdé kutatásait s kiterjeszté figyelmét az egész Martinovics-féle összeesküvésre. Fölhasználta az udv. kanczellária és a helytartótanács ügyiratait, a kir. kúria levéltárában lepecsételt csomagokban lap-pangott irományait, majd Martinovics- és hat



MARTINOVICS. — EGYKORU KÉP UTÁN.

Minden családnak nélkülözhetlen a délmagyarországi tápláló és egészségi kávé.

Mint legjobb szor elismerve minden gyengének, valamint hosszas betegségek után felállóképességét, szintúgy feloldozást, kivált pedig gyermekeknek, gyöngy, kiserpedés, hasmenés, sárga és idegesség ellen; egyébként mint kitűnő gyomoroszor és pedig gyomorajkákulálati torokgyulladás (Diphtheria) mint kitűnő préservatív gyógyszer ajánlatát. Egy csomag 40 kr., kis csomag 20 kr.

Dr. Fáykiss

szepesi kárpát-növény-kivonata egy üveg használati utaváltással 75 kr.
szepesi kárpát-növény-cukorkák egy skatulya használati utaváltással 35 kr.
szepesi kárpát-növény-tea egy csomag használati utaváltással 50 kr., kis csomag 25.

Mell-és tüdőbetegeknek?

Tű és óta a legjobb sikerrel használták és ajánlatát: köhögés, hurut, rekedtség, köh-hurut (szamárhurut), náthás (influenza), székellágyulás, lélekzet bajok, ondatlanulás, kifogott torokgyulladás, tüdőgyulladás és egyéb lényeges és gyógyító betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Fáykiss József, gyógyszerésznél Károly-utca 12. sz., Thal-udvar és Soltz, kereskedőnél, Elekcsütty L., Erzsébet-utca 1. sz. Kochmeister Frigyes stórájánál, és legjobb magyarországi gyógyszerárban.

Cs. k. kizáról. szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.

A legújabb találmány a Hogand, amerikai tudor után újonnan javított ruganyos sérvkötő Politzertől, ép ugy urak, valamint nők és gyermekek számára; rugók nélkül, tiszta gummitól művészielleg szerkesztve, s azon cséjja van, hogy még a legidültsebb sérveket is a legrövidebb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép ugy nappal, a legfárasztóbb munka, vagy sok járkálás mellett, mint szintén éjjel alvásnál is használható, anélkül, hogy a sérvtben szenvedő hivatásában a legkevésbé is akadályozva lenne. Nagy haszonnal jár, ha éjjel át is a testen marad, miután ekkor kiválóan jó és kellemes nyomást eszközöl a szenvedő részekre.

Árak: egyszerű 6-7 frt; kettős 10-15 frt; gyermekeknek felével olcsóbban.

Nagy raktár angol és francia acél sérvkötőkből, suspensoriumokból, szőve, gummitól, valamint szarvaslőről is. A szarvaslőről és gummi suspensoriumok az a cséjje, hogy a szerjést meggyöngyözték. Mérfocskendők, légyfárak, ágybetétek, homspazim-erzsenyek, övkészülékek, gummi harisnyák és minden gummiáru-cikkék. — Sérvkötőknél megjelölendő, ha jobb, vagy bal felőlű vagy kettős legyen-e, vagy szintén a derék bősége is.

Megrendeléseket utavált mellett posta fordultával eszközöl 6167

Politzer Mór Budapest, Erzsébet-utca 12. sz.

Elveszett

A szászokra ment ősszeg, melyet, bizonyos bécsi szövegű hirdetéseknek hiteles adva, hasznából a külföldre küldtük. Különösen a británitacsiat szövegűben hamisították, és kötelességünknek tartjuk, hogy e körülményre figyelmeztessünk.

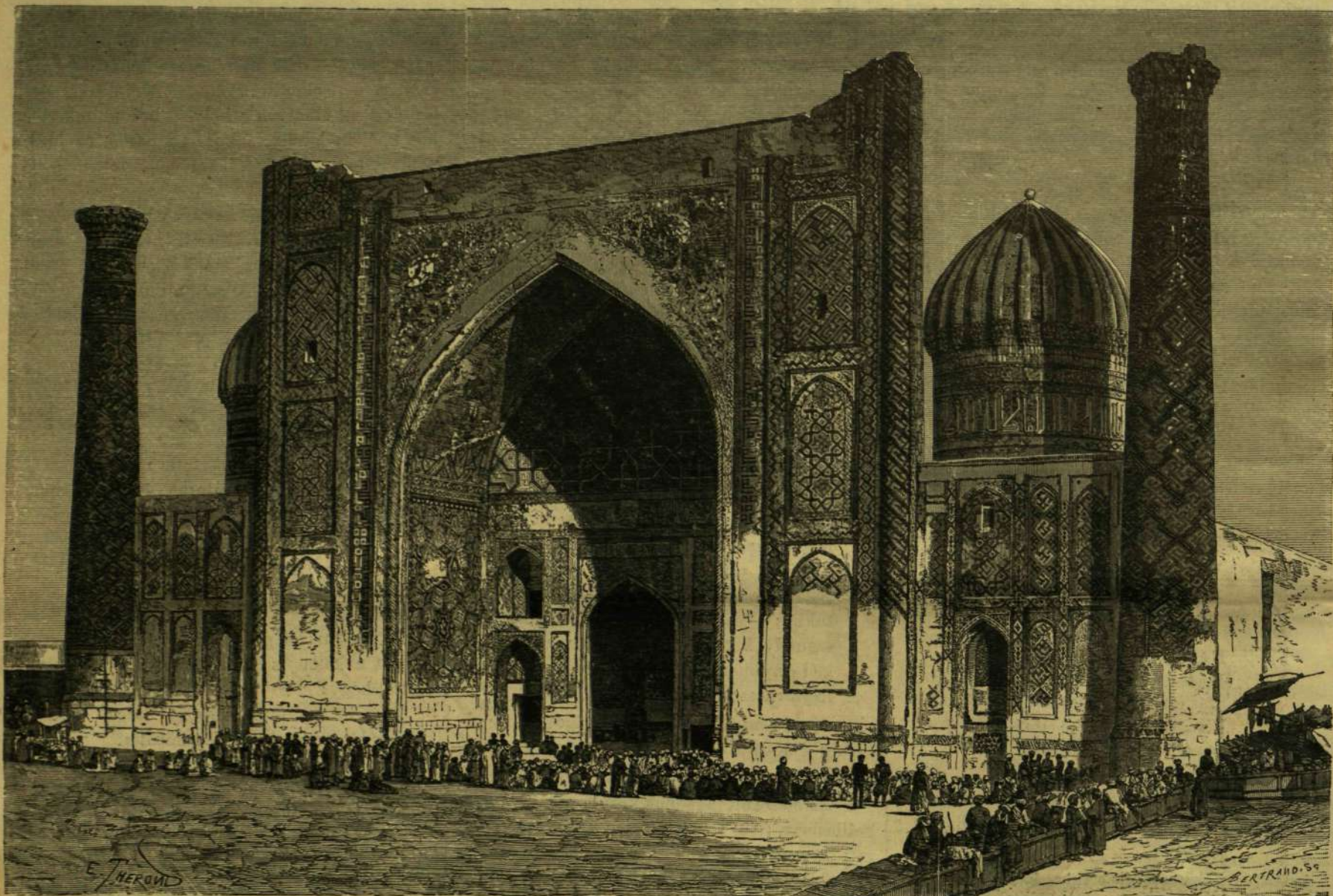
Azon helyzetben vagyunk, miszerint egy készletet, 52 darab valódi tömör británitacsiat tárgyiból, a valódi érték negyed részén adjunk, és pedig:

- 6 db. asztali kés, angol acél pengével.
- 6 „ villa, tömör, egy darabból.
- 6 „ evőkanál, „ „ „
- 6 „ kávékanál, „ „ „
- 1 „ levesmerítő, „ „ „
- 1 „ tejsmerítő, „ „ „
- 6 „ kényngató, ezüst hasonló alakban.
- 6 „ tálca (vagy poharaknak).
- 6 „ cinkkorlátok.
- 3 „ tojásfogó: legújabb alakban.
- 2 „ asztali vagy kézi gyertyatartó.
- 1 „ emkor vagy bors-háló.
- 1 „ téscsüő.
- 1 „ hamutartó.

Mind az 52 db. együtt csupán 7 frt. 90 kért.

Mint a készlet tartásáig az ősszeg bekládése vagy utavált mellett pontosan a feltüntetettben a

Britannia-ezüst-ügynökség, Budapest.
Harris-bazár (körönd); bejárati koronaherceg-utca 8.V
Csomagolás, léda és szállító-levél 30 kr. az ártalmat; postadíj 6 kilóg 35 kr.



AZ UJFALVY-PÁR KÖZÉP-ÁZSIAI UTAZÁSÁBÓL. — SIR-DAR MECSETJE SZAMARKANDBAN.



AZ UJFALVY-PÁR KÖZÉP-ÁZSIAI UTAZÁSÁBÓL. — SZAMARKANDI BAZÁR.



Vastagh György rajza.

ROMÁNCZ.

könnyü Vág mint szilaj paripa
Ragadta el a csónakot . .
Ölelj át és ne félj! tündérokét
Ismerik benned a habok!

A parti sziklák nefelejtszeme,
Kedves, feléd kaczag . . .
Szerelmesek, vigyázatok,
A csónak ingatag!

A szél fodrozza a folyómedert,
Hulláma a csónakba hull . .
Csókolj meg és ne félj! csak lábaid
Csókolná ő is boldogul!
A völgyi szellők is, kedves, feléd
Szerelmet hajtának . . .
Szerelmesek, vigyázatok,
A csónak ingatag!

A mélyből szirt leselg, az evező
Csók közt kisiklik, ott suhan . .
Ölelj, csókolj meg! ha lengő hajad
Vitorlám lesz, könnyű utam!
Vezérszillag hajóm fölött szemed,
Révem e hő ajak . . .
Szerelmesek, vigyázatok,
A csónak ingatag!

A part egymásnak adja a kacajt:
Szerelmes könnyen elmerül! . . .
Arczod miért ég, kedves? itt az est,
Nap sem vigyáz ránk éberül . .
Csak hab fecseg s a tajtékzó szilaj
Hullámok morganak:
Szerelmesek, vigyázatok,
A csónak ingatag!

esületes s ilyes dolgokban jártas fickó. — Jer Antonio, vizsgál meg e drágaköveket, s mond meg mit tartasz rólok.

Az ékszerész-munkás kalapját a földre tette s az asztalhoz lépett.

— Meg kell őket becsülnöm?

— Csak hozzávetőleg. Képes vagy arra?

— Hozzávetőleg igen; pontos becsülésükhöz ki kellene törnöm egyenként a foglalványból.

Ezzel zsebéből nagyító üveget, finom kis reszelőt, s viseltes rönt vett ki s egy darabka papírt kérve, egyenként vette kezébe az ékszereket, és minden egyes követ szemügyre véve, jegyeztetett. Minden ékszerdarabnál új szám-ozslopot kezdett, melyeket egyenként összeadott. Dolgában lassan, aprólékos figyelemmel s láthatólag lelkiismeretesen járt el. Mikor végezte, az ékszereket tokjukba egymásután visszarakva, a számokkal teleirt papírlapot lord Brackenburynak nyújtotta oda.

— Ez az ön becslése, nagyjában? kérde a lord.

— Legjobb hitem szerint, milord. Termé-

akar kevesebbet kapni, kézalatt, feltűnés nélkül. Ősi gyémántok eladása mindig kellemetlen szóbeszédre ad alkalmat. Megbizom ezt akarja kerülni. Gyémántjai közt történeti becsűek is vannak. A kövek ketteje a spanyol koronáé volt. Megbizom egyik őse harmadik Károly spanyol király egy unoka-hugát vette gondúl s ezek annak a hozományában voltak. Gondolom, ez is neveli becsűket.

— A család szemében mindenestre. Én csak a kövek valódi értékét nézem. A köveket, mondom, és semmi egyebet. Foglalványuk előtt egyáltalán értéketlen; s ha megvenném, ki is töretném belőlük a köveket.

— S mi árat ígérhetne milord?

— Az után, a mit ön mondott, alig merek szólni.

— Biztosítom, bármit ígér lordsága, ajánlata komoly figyelemre lesz méltatva.

— Nézze e számjegyeket. Szakértöm 30,000 fontra becsülte az egészset. De mivel egy ezer fontnyi tévedést jobbra vagy balra megengedett, én ezt a gyémántok javára akarom

Ricciotti, azt hiszem hitelem az ön bankházánál kifutja a vétel-árt.

— Milord hitele korlátlan, felelt a bankár.

— Tehát készítsék el az átadási okmányt egy s az utalványt másfelől, holnap aláírhatjuk kölcsönösen.

— Az átadási okmány kész, szolt Moro ur, s elővonta zsebéből az iratot.

— Az utalvány pedig egy sorból áll, szolt a bankár, mialatt azt meg is írta s aláírás végett a lord elé tette. Ez hidegverrel írta alá.

— S mikor vehetem át a köveket? Azonnal? Szeretnék még ma este elutazni.

— Rómába? De nem szárazon?

— S miért ne?

— Ha rablók —

— Ki félne a brigantiktól? Nem biztosak az utak? S ki tudja azt, mit viszek én magammal?

— Talán a királyi postán kellene küldeni?

— Miért? fegyveresen utazom, megbízható szolgálammal. Mit se aggódjanak.

Megegyeztek a gyémántoknak a Hótel-



NYOMA VESZETT!

„TELJES KÉSZLET, MÉLTÓ EGY KIRÁLYNÉHOZ“, MONDÁ A BANKÁR. A LORD ELŐSZÖR A FEJDISZT VETTE KEZÉBE.

szetesen fõntartom a tévedhetést, érteken alul és felül.

— S mit számít e tévedhetésre?

— Egy huszonöt ezer lirával több vagy kevesebb — bár a gyémántot igen nehéz becsülni, — tévedésem azt hiszem nem megy többre.

— Ez annyi mint ezer font sterling. Jó. Jól van, Antonio, mehet.

Az ékszerész e közben fölvette kalapját a földrõl s elég esetlen meghajlással eltávozott.

Mikor az ajtó bezárult utána, Lord Brackenbury közelebb huzta székét az asztalhoz.

— Nos uram, — szólítja meg Moro urat, az ügyeszt, — mi árt szabnak önök e gyémántoknak?

— Megbizom negyvenöt ezer font sterlingre hagyta, felelt az ügyész.

— Több mint én adhatok.

— Nem milord; az ár olesónak is mondható. Hogy gondolja lordságod? — Lássá milord, — folytató, — látva, hogy felelet nem jó, — megbizomnak pénzre van szüksége. Nyílt piacon többet is megkaphatna értök; de inkább

számítani — s megadok érettök 31,000 font sterlinget.

— S ez utolsó szava, milord?

— Elsõ és utolsó. Kevés szavu ember vagyok s alkudni soha sem szoktam. Önökön áll elfogadni vagy visszavetni ajánlatomat.

Ezzel lord Brackenbury felállott. Ha nem erősítette volna is, meglátszott rajta, hogy utolsó szavát mondta ki s egy fillérrel sem fog többet adni!

— Milord, — mondá signor Moro, — méltóságod nagyon szigorú, hogy ne mondjam — rideg.

— Becsár szerint beszéltem s becsõlmben megbizom.

— Ó a minimum-árt mondta.

— Nem; a piaci árt; s én ezer fontot ígertem rá. Egyébiránt, signor Moro, adok önnek egy napot, hogy ajánlatomat megbizójával közölhesse.

— Megbizom nincs Genuában; s megbizatom föltétlen és határtalan. — Milord, ajánlatát elfogadom.

— Jó. A vásár meg van kötve. — Signor

Federbe szállítása iránt; s lord Brackenbury gyõnge fõhajtással bucsut véve, eltávozott.

— Igazi angol, tetõtõl talpig, mondá a bankár.

— Bolond angol, szolt signor Moro. Harmincezer font értékû gyémántal utazni! Ki hallott valaha ilyent?

Lord Brackenbury pedig oly nyugodtan sétált vissza hoteljébe, a mint pár órával az elõtt onnan eltávozott volt.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Az opiumkereskedésnek Indiában nagy konkurencziát csinál újabban Perzsia s keleti Afrika, hol a mákot nagy mennyiségben természet s kitünõen sikerül. Mivel a mák itt adó alá nem esik, az áru is olesóbb.

* Az angol postahivatal maga vette kezébe a telefonok föllállítását s rövid idõ alatt minden városban készít ily hálózatot s ezenkívül gondoskodik arról is, hogy a már létező magánvállalatok ezekkel összeköttetésbe hozassanak.

VADÁSZAT.

(Az erdõ télen; a vadász és a természet. — A magyar õsz. A kultura egyik hõmérõje. — A trónörökös vadászata Máramarosban. Rend és rendszer! A fejedelmi személyek kokszát a nagy vadászatokon. — Kopóvadászat. Törvényszerû eljárás célzástértsége. — Vadászati törvények. Tulszigor a betûlten, lazasság a végrehajtásban.)

Most már szinte kizárólag az erdõn a sor. Most, mikor az már feketén, komoran mered élénk; mikor a fák, mint a vázak állnak elõttnk, vagy mint a hóhér által a bitó elõtt levetkõztetett elítélt.

De hiszen a vadászat maga is, bár költõi, de épen nem szentimentális; jól van az, hogy a tavasz és nyár pompája alatt a gyilkos vadász, a természet e nagy mészáros, ki van tiltva az erdõtõl; s mesterségek csak akkor szabadul föl, mikor a természet maga is megkezdi az öldõkés munkáját.

Bekoporsófelezett égbolt, hervadt levelet arató esipõs szél, komor erdõ, zord vadász jól összeillenek.

Szép hosszú, nyájas õsz

— a magyar égálynak (talán a jellemnek is?) — egyik ismeretes sajáttsága. A természet ifjúsága, a tavasz, mint a magyar emberé, rendesen oly szilaj, vad, zavaros, hogy többnyire élvezhetlen. Az õsz többnyire mélyen benyulik a télbe, ez idén pedig épen kivételesen enyhe, sõt gyakran ragyogó is, a vadászatra kiválóan kedvezõ volt.

Lehetne akár foglyászni is, ha volna fogoly, nyúl. Ha legtöbb vidéken oly kevés nem volna, hogy a mi van, meg kell hagyni tenyészállománynak. Nagyon, rendkívül szigorú és hosszú volt a tavalyi tél! halljuk a mentseget. De hát mért van bőven például Csehországban?

Bocsánatot kérek. Honnan van az, hogy sehol annyit nem panaszkodnak az idõjárás ellen, mint nálunk? Hát biz az egykissé mindig és mindenütt némi kezdetleges állapot tünete.

Még mindig igen sokat bizunk az elemek szeszélyére. Kevésbé igyekezünk annak hatását mesterséggel, leleménnyel, szorgalommal ellensúlyozni. A nyugati kultura vívmányaiból még mindig nemelegendõ az, a mit elsajátítottunk. A vadápolás szabványai még nem általánosodtak annyira, mint akár nyugati közel szomszédainknál. A tenyészlet elõmozdítását hagyjuk legtöbb helyen magára a természetre. Annak pedig az egyik törvénye, hogy a nap egyaránt süt a gyomra és virágra. Ésa gyomnak erősebb természete levén, elnyomja a hasznosabb növényt. Minél vadonabb valamely vidék, annál több ott a vad, de nem a hasznos, hanem a ragadozó, a dúvad.

Mondd meg nekem, mit eszel, és megmondok: ki vagy? mondja a francia. De igazat mondana akkor is, ha e tételt így állítaná föl: mond meg nekem, mily arány van ragadozó és hasznos vadaitok közt, és megmondom, mily fokán áll országotok a divó mivelõdésnek?

És e pontnál önkéntelenül eszembe jut a trónörökös máramarosi vadászatának emlékezetes eredménytelensége, melyrõl most, a vadászati szünetek közben, kétségkívül sokat beszélnek az illetékes körök.

Mikor csak e szándéknak híret vettem, mindjárt arra gondoltam: no most itt lenne az alkalom, kedvezõbb véleményt ébreszteni a trónörökösben annál, a mit a fejedelmi vadász egy alduai vadászatáról kiadott könyvében a magyarországi erdészetrõl nyilvánított.

Mindabból, a mi a trónörökösrõl eddig nyilvánosságra jutott, arra lehet következtetni, hogy õ fensége, nevelésénél és ama környezeténél fogva, melyben nevedekett, kiválóan nyugotias gondolkodású. Nem tudhatom, egyáltalán van-e valami abban a sejtelenben, mely szerint a trónörökös kevesebb rokonszenvet érez irányunkban, mint mi óhajtanók, de ha igen, akkor ennek forrását aligha kereshetjük egyébben, mint ama különbözõzetben, mely a nyugati és keleti szellem sajáttsági között fönforg. Legyen bár vérmérséklet, részben elmaradtabb kultura folyománya, de való, hogy a keleti fajokban a rend és rendszer iránt kevesebb a fogékonyság, mint a nyugatiakban. Gondolkozó szemlélõ mindenütt észlelheti ennek nyilvánulásait, a hol csak egy német vagy magyar falu lakossága között is összehasonlításokat tesz. Rend és rendszer! ez a jelszava a nyugati fajnak, a mire a szenttelebb keleti ember gúnyosan szokott mosolyogni és hajlandó azt

Viszont hajókkal is biztosabb a számítás, mint csupán kopókkal. Mi pedig ugyan kisebb területi erdõben, de mindig kopókkal vadásztunk.

A máramarosi vadászatok eredménytelenségének magyarázatául tekintetbe vehetõk még a következõk.

Minél vadonabb, elhagyottabb, néptelegebb, szóval: minél õsibb állapotban van egy nagy kiterjedésû erdõség; minél kevesebb azon a szolgálati személyzet, és minél ritkábban tartatnak rajta rendszeres nagy vadászatok, annál nehezebb ott az a földadat, hogy ki lehessen biztosan puhanolni, számítani a fölvert vad futamának irányát. A csehországi múltbelte erdõkõrökben gyakoribbak e hajítások, és ott a személyzet elõtt már a sokszori példák állnak eligazodásul. A máramarosi erdõk e tekintetben mindedig tabula rasa voltak.

Megengedhetõ tehát, hogy ott a földadat nehezebb volt, de egy kissé kevesebb adag a keleti fatalitásból, valamivel több a nyugati ugynevezett pedanteriából — és a vadászat egy héten át mégis vezethetett volna sikerre.

Kétségkívül az is érdekes kérdés tárgyát képezhetette mostanság — épen a máramarosi vadászatok alkalmából — kivált a nem vadász közönség körében, vajjon egyáltalán van-e és mennyi bravour — illetõleg személyes kokszát — fejedelmi személyek részérõl egy medvevadászatban?

A legnagyobb rész hajlandó azt gondolni, hogy könnyû azoknak! Nem környezheti azokat semmiféle veszély. Van gondja arra a személyzetnek. Akár a szobából az ablakon át lónének medvére. Az úr pokolban is ur, egy fejedelem a medve elõtt is — fejedelem.

Hát az biz igaz, hogy nekik — élõ aes triplex circa pectus est.

Kétségtelen, hogy a közel állók bármelyike szintgy lesi a szerencsés alkalmat, hogy oda vesse magát a fenévad körmei közé, s érdemeiket szerezzen magának vagy — ha bele hal — családjának, abból, ha õnteste fölledoztával megmentette a magas személy életét.

De azért nem kell hinni, hogy egy ily medvevadászat minden veszélyt kizárna a benne részvevõ bármily magas személy részére.

Képzelnék csak el az eshetõségeket. A medvére távolból nem, csak igen közelrõl szokás löni. A trónörökös mögött csupán egy vadászsegéd állott töltött fegyverrel. A medve kiöltik s

8—10 lépésrõl a trónörökös rá lö. Ha szíven vagy fején nem találja, a mi Carverrel is megeshetik, a medvébe bocsáthat akár egy feltűzött golyót, csak annál rosszabb; a medve annál dühösebb, neki meggy támadójának. Ekkor már baj van, a közel állók oda tódnak, de a pillanatot rövid, a helyzet szerfõltött válságos. Lõni bajos, szinte lehetetlen, mert a vadászok egymást találhatják. Olynemû keveredés, mely daczol minden számításal, elõkészülettel, és sokszor minél többen vannak a beavatkozók, a mentõk, annál rosszabb.

És aztán: minél magasabb állásu az ember, annál inkább szokott irtózni a pusztá állati erõvel való mérkõzéstõl. Egy tábornok szivebben indul rohamra egy úteg ágyu, mint egy utszéli bika ellen. A nagy Napoleon soha sem ijedt meg, csak akkor, midõn a törvényhozó test ajtajában egy granátos karját megragadta.

Kevesb hitem van a messze Afrikából érkező oroszánvadász Hary-Jánosidokban. Megengedem, ejthettek oroszánt, de bizonynyal



CZIGÁNY MUZSIKUS. — SZOLNOKON RAJZOLTA FLESCH TIVADAR.

pedanteriának, kicsinyeskedésnek nevezni. Pedig ennek a rendnek és rendszernek sokszor nagy hasznát látja az ember.

Például: én ismertem egy vadászt, a kivel, az õ rendezése alatt, az iskolai szünidõk alatt harminc éven át vadászgattam mindenféle vadra. Apró vad jutott nekem is, ha kivált õ már elõbb kivette belõle a vámot. De õreg vad? — Ezt mindig mintha zsinóron huzták volna, ugy ment egyenesen rája. Ezt már nem engedte másnak, még nekem se, a kiért pedig minden egyébre kész volt.

Ezt csupán azért hozom föl, hogy a nem vadászó nagy közönség elõtt eligazodásul szolgáljon ez eset arra nézve, mennyire lehetséges vagy nem a vad járását kitanulni és azt a helyet kitalálni, a mely felé a vad hajítás esetén menekülni fog?

Megjegyzendõ, hogy: õreg vadnál ez könnyebb, mint apró vadnál, azonképp könnyebb ez kisebb teremjü erdõben, mint roppant nagy rengetegeken.

gondjuk volt oly helyen foglalni állást, a hova az oroszlan nem bír fölkapaszkodni. Azok után, a miket a trónörökös medvevadászatainak körülményeiről olvastunk, nem csalódunk, ha őt a legkiválóbb férfias erélyű egyéniségé közé soroljuk.

Vadászati kirándulásaim alkalmával magamnak is van alkalmam gyakran tapasztalni a rendszer iránti előszeretettel ama hiányát, melyről fentebb szólottam. A vadászatnál még csak hajgán; ez sokkal egyszerűbb valami, és mindössze a sebes és egyenes járás ellen van kifogásom. Soha se találtam még társaságot, mely a lassu és cik-czakos, keresgélő járás előnyét fölismermi látszott volna.

A kopóval való vadászat sokkal változatosabb, kalandosabb, és még inkább megkívánja bizonyos rendszer következetes megtartását.

Legtöbb esetben a társaság elindul a nélkül, hogy megállapodnának arra nézve, mihez tartassák magukat, ha a kopók a vadat messzebbre, az egy fogásra fölvevett részleten túl elhajtják? Ha a vad nem jött lövésre vagy a fölléptet vadások azt elhívták, mindkét esetben különbözők az esélyek, melyekkel számolni kell. Azonkép különbözők az esélyek és más lehet az eljárás, ha a kopók igen jók, és a vadról el nem állanak, vagy ha gyakorlatlanok és a vadat egyszer vagy többször is visszafordítani nem képesek. Viszont jó kopókkal is tekintetbe jön, minő időben, nedves, harmatos, vagy sáros időben, nagy vagy kis erdőterületen vadászunk?

Egyszerűbb a dolog, ha a kopók rosszak, vagy ha szímtalanul száraz területen vadászunk. Ilyenkor a vadat, ha azt mindjárt az első forduló alatt le nem lövik, a kopók eltévesztik és kezdődhetik új fogás.

De vannak kitünők ebek, melyek kedvező talajon több óra hosszat üzik a vadat, és azt el nem tévesztik, míg nagy lövésre nem jön, vagy teljesen ki nem merül. Ezekkel számolni kell arra az eshetőségre, ha a vadat messze elhajtják. A vadások elunják az állást kijelölt helyeiken, elindulnak a hasard a hang után, szétszórnak az erdőben, egyik se tudja hol a másik, végre a hangot is elvesztik. Elkezdek egymást összesipolni, nagy sokára összetalálkoznak, akkor tanácskoznak és elkezdik összesipolni a kopókat. Egyszer csak hallják, hogy a kopók már megint ott hajtanak, a honnan eltávoztak. Akkor megint oda indulnak; de akkor meg már a vad megint egy más kifordulatot vett, a vadászokat észrevette és folytatnuk elkerüli. Ez így tart több óra hosszat, a jó kopók nem állnak el a nyomról, de a vad nem jön lövésre. Vad és vadászok szakadatlanul egymást kerülgetik, siker nélkül.

Ebből a dilemmából nincs más menekvés, mint szigoruan ragaszkodni ahhoz az elvhöz: megtartani a fölvevett állást és várni, míg oda a vad vissza nem tér. Mert ha tévedések a kopók a maguk mesterségében, a nyúl előbb-utóbb visszatér oda, a honnan elindították. Csupán a hajtás-, illetőleg kopó-vezető erdőkerülő földadata az, hogy menjen a kopók után, kiserje azokat, és ha netalán eltévesztették a nyomot, igyekezék arra vezetni az ebeket, és az ez nem sikerül, térjen velük vissza a társasághoz.

Áz itt leirt eljárás, megjegyzendő, főleg nyulvadászaton alkalmazandó. Mert a nagy vad nem forog oly rövid körben, és nem is szokása visszatérni kiindulása pontjához oly bizonyosan s csatlatlanul, mint a nyulnak, mely ha legalább másfél óra hosszat hajtják, végre kimerül, valami gödörben meghuza magát és akkor onnan úgy szólván már bortal és nagy lármával kell kiverni, s könnyen lövésre kerül.

És ezzel nem sokára bezáródik az ivad; a vadász szögze akaszthatja fegyverét, szenvedheti a tantalusz kinokat, melyekre a tulszigoru vadászati törvény kárhozhatja.

Tulszigoru igen, mert a tilalmi időszakot kellenél hosszabbra szabja. De csak a betűje szigoru; végrehajtása botránjosan hanyag, slendrián.

Megfordítala talán jobb volna: kevésbé szigoruan mérni a tilalmat, de azután szigoruan, körülhatárolva ellenőrizni és biztosítani annak végrehajtását egy betűig!

Hogy a nagy közönségnek fogalma legyen arról a lazaságról, ha nem teljes közönyről, mely nálunk egyebek közt az e szakmába vágó törvények végre-, illetőleg végre nem hajtása körül uralkodik, elég lesz fölemlíteni, hogy többször mint nem találkoztam vidéken ezer, két ezer holdas birtokokkal, a kik nemcsak saját, de még a szomszéd területeken is szélire vadásznak, a nélkül hogy vadászjegyet váltottak volna, és a nélkül, hogy valakinek észbe jutott volna ez iránt őket csak megkérdetni is!

Ebből már most megítheti az olvasó, hogy mennyire nem fészélyeznek senkit a vadászati tilalomra vonatkozó cikkelyek is.

Nyulra, fogolyra, öreg vadra vadászhat biz itt jó részt mindenki, a mikor neki tetszik. Azaz, hogy nem mindenki, de a tisztesség-telen rész igen. És tán ez a nagyob.

Mert a hol a törvények végrehajtásának ellenőrzése körül lazán járnak el a közegek, ez mindig a jóravalóbb elem rovására történik. Azok megtartják a törvényt, a tisztesség-telenek nevetve megszegik.

Fölösleges szigorunk tartom a nyul és fogoly vadászati tilalmának augusztus 15-ig való kinyújtását. Látszik, hogy e törvény a nagybirtokosok befolyásának tulsulya alatt született, a kik lóhatón üzik a rókát, s puskával csak hajtvával, nagy körvadászaton, deczenberben jelennek meg. Az apró vadászok nekik — kiesi Macedónia.

Nagyon kívánatos, hogy mindent elkövessünk, törvényhozásilag előmozdítsunk a hasznos vad tenyésztését. Maradjon meg inkább a magas fegyver- és vadászati államadó; szegény parasztnak a vadhus — kaviár; ugy sem érti készítése módját. Idejét is kár neki vadászatra pazarolni. Ha valami, ez igazán kizárólag urnak való szenvedély. Az pedig fizesse meg a dicsőséget.

De az úr, gondolom, már legalább e százdaban, tán nem a bárónál kezdődik; érdeke a vadászat költészet, izlése a vadhus élvezete iránt lehet egy kisebb birtoku művelt embernek is. Ezeket eltítani a vadászat élvezetétől az év legszebb ivadája alatt, midőn a természet pompája tetőpontján áll, nem találom igazoltnak a vadtenyésztet előmozdításának szempontjából sem.

Hassunk oda, hogy a kártékony dúvadak irtassanak, és róka koma meg az ölyv, kesely, és egyéb ragadozók helyett engedjünk inkább magunknak nagyobb szabadságot a vadászatra. Értsem én, hogy jó, ha a nyári tenyész-hónapokban nem verjük föl az erdő csöndjét szakadatlanul a kopó falkával, de hogy hébe-hóba egyes vagy egy pár kopóval, kivételkép márciusi südőre, rókára egy-egy izelít vadászat elriasztana minden vadat az erdőből, ha kivált ez csak annak egy bizonyos kisebb, egyébként is jártban, zajosabb részében történik, ezt már nem hiszem.

A mi pedig a nyúl tenyésztetét illeti, tudvalevő dolog, hogy a nyúl párosodik és ellik az őszi, sőt még a téli hónapokban is mindaddig, míg a kemény hidegek be nem állanak.

Márciususi südő nyulat löni május-junius hónapban — a régi világban is bravournak tartott mindenha.

A fogolyból pedig, jó esztendőben, kora tavaszodás után, anyányi falkák már található olkyor julius végén. Helyesebb volna tehát a vadászati ivad beállítást, mint ez régebben is volt, augusztus elejére tenni. Elég lenne mintegy erkölcsi vadásztörvényül megállapítani, hogy tisztességes, igazi vadász, ha még igen gyöngye, nem pecsenyének való fogolyfalkára talál, ennek hajgynon békét még augusztus elején is.

Különben is, a mi a vadászat szabályozását általán, s főleg a mi a tenyésztet előmozdítását illeti, sok jót várhatunk a Sport-egyletek keletkezésében megindult mozgalomtól.

Ez sikerrel és gyorsan fogja terjesztetni a vadászat üzeme körül a nyugati polgársult világban fölmerült s elterjedt korszerű fölfogásokat; társadalmilag hatni fog a vadtenyésztet előmozdítására, és a törvények ellenőrzésére is.

Ez üdvös mozgalom az egyébként természetileg kedvezőtlen vadászóknak határozottan legserencsésebb, valóban korszakos eseménye!

Vajda János.

AZ UJFALVY-PÁR UTAZÁSA KÖZÉP-ÁZSIÁBAN.

II.

(Taskendből Szamarkandig; az Éhség sivatagja, milliárd teknősbéka, Tamerlan kapuja, Zerefán folyó. Szamarkand, az iszlám szent városa. Szamarkand egy szeplo árúért; belpoklosok tanyája; a bazár és a mecsetek. Elutazás Khokandba. A taskendi német szüzigatózó és a német színház.)

Taskendből Szamarkandba rándultak ki Ujfalvyék. A két város nem messze fekszik egymástól; de ha még oly messze volna is, az ut változatos és érdekes volta rövidebb tenné azt a távolságot. Taskendtől a Szir-Derja folyóig az ut jó karban van és kellemesnek mondható. Itt már hidak is vezetnek át a patakokon és folyamokon, a mi másutt Közép-Ázsiában nem található, minek folytán az utazó kénytelen ugy a hogy átmenni a tálkó partra. A földeknek daloló szirtokkal is találkozhat az utazó, csak hogy a mig nálunk szebbnél-szebb dalok hallatán gyönyörködhetünk, addig ott az egyhangú dallam: „La illah, il Allah” dalmál egyebet nem lehet hallani.

A Jaxartes (Szir-Derja) *Dsina*; nevű régi város mellett keltek át. Itt már újra sivatagra értek, mely azonban egészen más jellegű volt, mint a Kara-kum sivatagja. Az oroszok *Galodni steppe*-nek (az „Éhség sivatagja”) nevezték, pedig az egész sivatag tulipán és másféle virágok özőnével van boritva. Másutt meg a sivatag hullámzó növényzettel látszott boritva lenni, mely — mint a tenger hullámai — folytonos lengésként volt, noha a legkevesebb szellő sem volt érezhető. Utasaink csak később szereztek biztos tájékozást a szemképrizató látványról; a teknősbékák milliárdjai okozták a hullámzást a sivatagon. Volt jó lakomája a saskeselyűeknek, melyek száz száma csaptak le lusta prédiájukra.

A sivatagot hegyes vidék váltja fel, melyet öröm-ujongva üdvözöl az utazó, ki hónapokon keresztül csak homoksvatagot látott. A Stauzer folyam bujósdi játszik, mig a Tamerlan kapujának nevezett szikla al köztött, mely a Tordai-hasadékhoz hasonlít, méltóságosan hőmpolygeti hajkait. Mennyi emlék van e helyhez fűzve! Ezen át indult a sánta Timur felvilágot leigazító hadjárata. A közmúlt években viszont nyugatról tört át e kapun egy nem kevésbé véres háborut hőmpolygető hadsereg, hogy visszafizesse Keletnek azt, mit Nyugatnak szenvednie kellett a tatárok fegyvereitől. És a hadsereg hatalmába keríté az iszlám szent várost is, azt a büszke *Szamarkandot*, mely Timurnak szemefénye volt.

Mialatt ilyen gondolatok üldözik egymást az utazó agyában, átkel a *Zerefán* (Aranyhintó) folyón, mely nevét valaha megérdemli; mert annak a vidéknek — hol sokszor kilenc hónapig sem látnak esőt — valódi áldását képezi. Majd az iszlám szent városa is szemünkbe tűnik. Ujfalvyék itt Ivanoff tábornok, Szamarkand kormányzója fogadta és látta el a szükségességekkel.

Az egykor hatalmas és Közép-Ázsiának legtiszteltebb és legbüszkébb városa most már kezd épülni romjaiból, melyekkel az orosz hódító hadvisélet elborította. A büszke Timur sirját magában foglaló Gur-Emir mecsetet már bemeztattuk olvasóinknak. Ez a mohammedán városnak nyugati szélén van, melylyel határos az oroszok építete új városa. Ez utóbbiban van a kormányzó palotája, mely előtt széles fasoros sétahely terül el; a népkert, a kerületi főnök palotája, a posta, iskola stb. Az erdőben, mely az orosz és mohammedán város között terül el, vannak a katonaság barakkjai, az 1868-iki ütközetben elesett oroszok síremléke, a bokharai emírek régi palotája, a híres Koktással (Kékkő). A mohammedán város háromszorta terjedelmesebb és sok régi építészeti műremekkel lepi meg az utast.

Szamarkand főtere, a Rígisztán, Közép-Ázsiában a legszebb; az oroszok kikövezték és lámpákkal ellátták. Itt most már berkocsik is lehet bérteni. Itt áll egymással szemben a három főmecset, Szamarkandnak büszke disze: *Tilla-Kari*, *Uluq-Beg* és *Sir-Dar*, mely utóbbat egyik képzőművész ábrázolja. Most tisztos romokban hevernek. Mindenik mecsetet emallirozott téglák borítják; mindeniknek nagy és terep udvarvan, fákkal boritva és a molláknak lakóhelyeit ké-

pező zárdákkal és iskolákkal. Tilla-Kari mecsetjének a téglái zománccsal, arannyal és drágakövekkel voltak kirakva, s vakítóan ragyogtak a nap fényében. Tilla-Kari mecsetjének van 56 szobája, melyekben 121 mollah lakik. Sir-Dar mecsetjét 1601-ben Jalantas-Bahadur építtette. Kapujának homlokzatán két oroszlan van zománcozott cserépből, honnan a mecset neve. A mecsetnek van 64 szobából álló lakosztálya, s 128 mollájja. Ezen mecsetek nem nagyon régiek ugyan, de a zománcozott diszítvények nagyon régi korból valók, mikor Szamarkand még Közép-Ázsiának legelső városa volt. Milyen nagyszerű, csodás lehetett az a város, melyet a mohammedánok szép, nagy, szent, gazdag jelzőkkel illettek s melyről az utasok, köztük Marco Polo középkorbeli kitünő fölfedező, annyira magasztalólag emlékeztek. Innen indult el Dsengiz khán, hogy csordájával leigazza Nyugatot, ezt választá a sánta Timur székhelyének, honnan a felvilágunk osztogatta parancsait. Hafiz, a nagy perzsa költő majdnem életével lakott, hogy e városról oly kicsinylőleg irt egyik versében:

Ha szívemet elfogadná az a bájós sirázi lány,
Szamarkandot s Bokharát egy szeplojéért oda adnám.

Tamerlan maga elő hívatta az ősz Hafizt s így szölt hozzá: „Fényes kardommal a világ legnagyobb részét meghódítottam, ezer országot csak azért kerítettem hatalmamba, hogy szülőföldem két városát, Bokharát és Szamarkandot mindenképp fölé helyezzem, és te mészárszék és két drága gyöngyöt kedvezésnek szeplojéért oda dobt?” Az ősz költő csak leleményes válaszával köszönhetett, hogy a megsértett hódító visszavonta a fejére mondott halálítéletet.

Szamarkand egyik kapuján kívül van a belpoklosoknak, e gyönyörű hatlan undok betegesen szilidőknék tanyája. A belpoklosok csak maguk között nősilhetnek s ennek folytán sanyja és szenvedő fajzatnak adnak lélt. Ruházatukon megkülönböztető jelt hordanak és az egészségesekekkel való érintkezéstől el vannak zárva. Elétekkel kolduláshól tengetik.

Szamarkand lakosságát, ide nem számítva az oroszokat, özbegek, turkomanok, tadszikok, szártok és karakalpakok képezik. Ez utóbbiak fekete kalpagosoknak nevezetnek fekete báránybőr süvegokről; török népfaj és közel rokoniak az özbegeknek. Nagyon békés természetűek s földművelésből és baromtenyésztésből élnek. A város legnagyobb számú lakosságát a tadszikok teszik.

Szamarkandnak bazárja, melyet egyik képzőművész ábrázol, nem különbözik a többi keleti bazároktól egybeben, csak hogy tisztább, rendeztebb és kövezett. A Rígisztánról a bazárba vezető utca végén egy nyolczszögű és ugyanannyi kijárata rondana van. A bálhelyiségek itt is inkább kirakatszertiek, mint minden bazárban; minden tárgy a vásárló szemei előtt áll vagy függ. A keleti népeknél egyáltalán nagyon divatozik az alkuvás; ebben a keleti törökök sem tesznek kivételt. Az alkuvás nagyon hosszadalmasan folyik minden tárgy felett; csak így sikerül a kereskedő által mondott árt egy harmadára lealkudni, melylyel aztán a kereskedő megelégszik. Az alkuvásnál nagyon feltűnő szokás uralkodik, mely a mi népünknel is divatos. A vevő és kereskedő többszöröz közfogással és készpapással igyekeznek egymást a vásárlás megkötésére rábíri, mi ha végre sikerült, kezét szorítva erősítik meg a vásár létrejöttét.

A szent városnak magánépületei, ugy a szegényeké, mint a gazdagoké, eddig egyaránt szegényesek voltak; a tehető ember nem mertte gazdagságát fényesebb épülettel szemre kitenni; mert ilyenkor megtörtént, hogy az uralkodó zsarolásának volt kitéve, mitől csak fejjével vált-hatta meg magát. Most azonban már néhány díszes magánépület is kezd emelkedni Szamarkandban. Az orosz város itt majdnem össze van építve a mohammedánal, nem egy mint Taskendben. Az európaius boulevardok, orosz köz-és magánépületek olyan jellegűek adnak a városnak, mely szokatlan a szemnek Ázsiában. A város egyik nevezetessége meg a Bibi-Khanum medreszeje, így nevezve Tamerlan egyik kedves nejről. A medresze (főiskola) 1388-ban épült, nagy térrel van körülveve, mely azonban korántsem oly szabályos és szép, mint a Rígisztán s lóvásár-terül használják. Közép-Ázsiának nincs épülete, mely szebb és merészebb építésű volna, mint a medresze.

A PETŐFI-TÁRSASÁG KÖZGYÜLÉSE.

E hó 6-án, az akadémiá disztermében tartotta ötödik évi közgyűlését a Petőfi-társaság. Közönség nagy számmal jelent meg, de az érdeklődés még sem volt olyan, mint tavaly. A közönség a terem nagyobb részét megtöltötte, hanem a tagok annál kevesebben jelentek meg.

A gyűlést a távollevő Jókai helyett Komocny József alelnök nyitotta meg, magasztalva ama fenkölt szellemet, melyek nevét a társaság viseli. Majd kifejté a társaság feladatát és célját, s az irányt, mely eddig s jövő működésében a társaságnak vezér-fonalul szolgál, mire megnyitották nyilvánitá a társaság ötödik ünnepélyes közgyűlését.

Utána Szana Tamás titkár olvasta föl az évi jelentést. Kiemeli, hogy a társaság híven feladatához gyűjtötte, rendezte s tisztázta a Petőfi életére vonatkozó adatokat. Megvette a költő születésnapját, megkoszorúzta szüleinek sírját s igyekezett költeményei lefordítása által nagy szellemet a külfölddel is megismertetni. Abafi többek közreműködésével a Petőfi-dalok német fordítását adta ki; Cassoni az olaszokat hódította meg Petőfinék. Ezután fölemlité, hogy a társulat kiadásában a lefolyt évben a következő könyvek jelentek meg: gr. Teleki Sándor emlékiratai, Szász Gerő újabb költeményei és tragédiája „Rolandné” cím alatti; Balogh Zoltán összes művei sajtó alatt vannak. A társulat alapító tagjai lettek: Brázy Kálmán, Falk Miksa 200 forint, gr. Teleki Sándor és özv. Balogh Zoltánné 100 forint.

Ezután Pulusky Ferencz lépett a felolvasó-asztalhoz, a közönség eljenzése közt, és a XVIII. század szelleméről tartott felolvasást. Fostette az állami, irodalmi, bölcseleti és társadalmi élet terén megindult mozgalomokat. A megelőző (XVII-ik) század az ellenreformáció százada volt; az egyházban hitelenség terjedt el, s szédeléges fogta el az embereket, kalandos jellemű fejedelmek (XII. Károly, I. Péter czár) ülnek a trónuson; hatalmas, de nyugtalan miniszterek vezeték az államügyeket; uj birodalmak származnak, mig régiök a térdképről letűnnek. A régi politikai határkövek meg vannak ingatva, a dinasztiaik változnak. A XVIII. század szelleme XIV. Lajosban s I. Lipótnak jutott főképe kifejezésre. A tudomány terén is megváltozik a régi irány. Leibniz és Newton új elméletekre alapítják a természetudományokat; Voltaire, Rousseau minden fennálló intézményt, tekintélyt meg akarnak dönteni. A műveltebb osztályoknál ez rokonszenvre talál. Bölcseleti fejedelmek ülnek a trónuson és miniszterei az új iránynak hódolnak. Voltaire-rel levelezésben áll a hatalmas czárnó: Katalin, nagy Frigyes pedig udvarába hívja. A legkatholikusabb s abszolútisztikusabbak: XIV. Kelemen és Mária Terézia sem vonhatják ki magokat a kor áramlata alól. Lassanként a kultúra s felvilágosodás lesznek vezéreszmékék, s a szabadság, egyenlőség, testvériség jelszavakká. Magyarország sokáig kikerült az általános áramlatot. Hazánkba II. József hozta be a francia szellem csatornáján — mely őt is, mint mintaképet II. Frigyeset, egészen áthatotta — a forradalmi eszméket. Erőszakos eljárásával azonban felkeltötte a nemzet ellen-szenvét, s halálakor általános volt az öröm. Pulusky még egy futó pillantást vetve I. Ferencz reakcionárius korára, bevezette a tanulság és érdekelkeltéssel felolvasást.

Következtek a szépirodalmi felolvasások, melyek tetszéssel találkoztak. *Szabó Endre* „Hogy elfeledjünk a mit álmodánk” című lyrai költeményt olvasott föl; *Margitay Dezső* egy elbeszélést *Bodon József* től: „Dal a szép leányról”; *Komocny* pedig *Kiss József* től: „A Kincses Lázár leánya” című hatásos balladát szavaltá el.

Az utolsó felolvasás gr. Teleki Sándor egy szelímes visszaemlékezése volt Jersey szigetére, hol az ötvenes évek elején annyi nevezetes férfiú élt együtt, kiknek központja a nagy költő Hugo Viktor volt. *Laika* olvasta föl az élenk rajzot, melynek címe „Egy karácsony-est Hugo Viktornál”, 1852-ről szól. Teleki Sándor mindennapi vendég volt Hugó Viktornál. Karácsony estére is meghívta őt Hugó, s hogy üres kézzel ne menjen, egy nagy halat fogott s elküldte Hugóékhoz. Az estét ott töltötték még Me-

CZIGÁNY MUZSIKUS.

Flesch Tivadar rajza.

Festőink szerete nem csökken a cigányok iránt. Ez a barna faj, szokatlan arczával, összeviszaválogatott ruhájában, a legnagyobb mértékben az, a mit festőink szokás nevezni. Minduntalan akad elő egy-egy példány, mely a festőt önkénytelenül kékíti, hogy ismét fölnyissa számára vázlatkönyvét, s motimuvait és anyagkészletét gazdagítsa vele.

Mai cigány muzsikuskunk is kiváló példány, Szolnok környékéről. Rongyos és fájának minden jellegző vonásával bíró. A hegedű iránti nagy vonzalma egész „gyinyirisséggel” néz le az arázáról és fehér göngyi közül, a mint a hurokat felszorítja, hogy talán a következő pillanatban egy országúti kocsi elé húzza rá a tust. Az is meglehet, hogy e lelkesült kifejezésben az a nagy öröm ragyog, hogy megkaphatta a kedves szerzőjét, mert voltaképen csak akkor juthat kezébe a hegedű, ha a dadé pihen, vagy a kalapáccsal cseréli föl (hisz a művészet nem elég! a familiában pedig nincs több ilyen zengő portéka).

A kép festője a fiatalabb magyar művészek egyik leghatásosabbja, *Flesch Tivadar*, ki Párisban tanul s az ottani „Salon” kiállításában is részt vett néhány festményével, melyek hízog bizonyítványul szolgáltak tehetsége mellett.

és más tartományok között jelenleg béke van, az idegeneket úgy kell tekinteni, mint egy és ugyanazon család tagjait s megróvást érdemelnek azok, kik az idegen tisztet és kereskedőket kigunyolják vagy csufneveket adnak nekik.

A rovar izomerejéről Plateau kísérleteket tett összehasonlítva az emberek és más nagy állatok izmának erejével. A férfi izmának átlagos ereje ötven kilogramm, a nőé harmincz. Mivel az emberi test súlya átlag hatvan kilogramm, izmai meglehetősen erőseknek mondhatók, a férfi testületének 1/4-ét, a nőnél felét képezvén. A ló saját testületének 70 százalékát bírja el. A rovarok közt aránylag sokkal erősebbek vannak. A cserebogár négyszer oly súlyos tárgyat képes elvinni, mint maga; a hangyák azonban még erősebbek, a mennyiben saját testsúlyukat 20-szor fölülhaladó súlyt is elbírnak. A rovarok izomereje általában fordított arányban áll testökkel, minél kisebb az, annál erősebbek.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: DÖNY IMRE, jeles hazafi, ki Zalamegyében Deák Ferenc mellett az ellenzék egyik legfőbb tényezője volt, 77 éves korában Dombóváron. — GR. BELYI FERENCZ, Küküllőmegye volt főispánja, a szabadságharc alatt Kolozsmegye főispánja, később kormánybiztos, becsült hazafi, 81 éves korában. — BEZERÉDY GYULA, Veszprém megye alispánja, 55 éves korában Veszprémben; temetése közérzet mellett ment végbe. — SZENTKATOLNAI CSEH KÁROLY, a szabadságharcban honvédek alezredes, 75 éves korában Kézd-Vásárhelyen. — KRAUSZ JÁNOS, a kassai székesegyház kanonokja, a püspöki lyceum igazgatója, püspöki helyettes, 64 éves korában. — HEVESY KÁROLY, szilahi kath. lelkész, 64 éves korában. — GENCSI SZABÓ IMRE törvényszéki bíró, 63 éves korában Debreczenben. — MIKOVINYI IGONÁZ ügyvéd s Pápa városának volt polgármestere, 65 éves korában; TOMPA ZSIGMOND az evang. közép tanítója és GESTEGHER FERENCZ író, ki az iparügyről a hir-lapokba is többször írt, szintén Pápan. — DARVAI SAMU magánzó, fővárosi polgár. — DR. STÖHR JÓZSEF pinkafői kórházi és tisztelbeli megyei főorvos 74 éves korában. — TÓTH LAJOS budapesti polgár és a pesti ref. egyház presbitere, 68 éves korában. — DENDEL JÓZSEF aradi tekintélyes polgár, az önkényes tüzoltók tisztelbeli főparancsnoka, 92 éves korában. — TSCHEGEL JÁNOS, a magyar általános hitelintézet igazgatóságának tagja, 53 éves korában Bécsben. — IDŐS RÓZSA ANTAL, Rózsza Péter fővárosi tanácsjegyző édes atyja, 71 éves korában. — ABOS SÁNDOR, adófelügyelő szántászt, 35 éves korában Sepsik-Sz. Györgyön. — NEUHÁUSER LIPÓT, tanult gazdász 26 éves korában Szabodán. — FEKETE ANDRÁS 75 éves korában Hangácsán. — DEHÁNTY JÓZSEF, a tanügy érdemes veterán bajnoka, ki 28 évig a sajtó-gömöri algymnáziumnál volt igazgató, 21 évig a késmárki lyceumnál mint tanár működött, 82 éves korában Késmárkon. — ÖZV. BARTHA GYULÁNÉ szül. Ferenczy Ágnes, Buzogány Áron miniszteri titkár anyósa 60 éves korában Budapestén. Az agy nő élete utolsó napjait le nem vetette a gyászruhát, melyet 1848-ban vett föl, mikor Zalathán férjét (ki bányatörvényszéki ülnök volt) és fiát a fellázadt oláhok lekeleztezték, ő maga is, karján kis leányával, csodálatos módon menekült meg az éj sötétjében. — BEÜTHY ANDORNÉ, Bihar megye alispánjának tisztelt neje, N.-Váradon. — TAVASZY ANTALNÉ szül. Bertha Anna 42 éves korában Budapestén. — MESZÁROS ISTVÁNNÉ szül. Horváth Anna, Felvincz polgármesterének neje, 24 éves korában. — HAJDU ISTVÁNNÉ szül. Debreczeni Erzsébet 60 éves korában Debreczenben. — REITER MÁRTONNÉ szül. Pyber Jozefa 81 éves korában Nagy-Aonyban. — ÖZV. MARTINKELLI ANTALNÉ szül. Rupp Eleonóra, 81 éves korában Budapestén. — ÖZV. DENDEL ANTALNÉ szül. Heinrich Anna 68 éves korában Aradon; ugyanott FRICZ JÓZSEFNÉ szül. Haunold Cecília 35 éves korában. — SZAFFKA PÁLNÉ szül. Ogler Mariska, ügyvéd neje 20, éves korában Edelenyén. — ÖZV. CSUTKAY ANDRÁSÉ szül. Turcsányi Vilma, 60 éves korában Békés-Csabán. — ÖZV. LEMLE JÁNOSNÉ szül. Kibbing Jozefa, 71 éves korában Szegeden. — GEORGE ELIOT, a hírneves angol regényíró, mult hó végén elhunyt Londonban 60 éves korában. Családi neve Evans Mary Anna volt. Az irodalom terén 1854-ben tűnt föl s gyorsan megállapította hírnevét. Két regényt a Kisfaludy-társaság magyart fordításban adott ki tőle, a „Bede Adam” és „Middle March” címűeket. Ezenkívül is jelent meg műveiből magyar fordításban, ezek közt „Dorinda Dániel”. Jeles elbeszélő volt, s kitűnő életteljes alakokat tudott rajzolni, és oly nagy írők mellett is, mint Tackeray és Dickens, elsőrangú hely jutott számára az angol irodalomban. Kétszer ment férjhez: első férje Lewis volt, Göthe életrajzá- nak híres írója; ennek halála után pedig egy fiatal emberhez ment nőül.

BLANQUÉ, a híres forradalmár, meghalt Párisban e hó első napján, 77 éves korában, melyből több mint 50 évet különözlet fogságokban és börtönökben töltött. Részt vett minden forradalomban, ha szabadon volt. A kommünben való részvétele miatt szenvedett száműzetésből két év előtt tért vissza. Teme- tése e hó 4-én ment végbe Párisban, s roppant néptömeg kísérte örök nyughelyére. Pap, harangozó, zene nem volt. Sirjával többen beszéltek, ezek közt rokona Martinet, ki fölhitva a jelenlévőket, hogy esküdjenek meg Blanqui elveinek folytatására, mire ezek kiálták: esküszünk. Beszélt a híres Michel Lujza is. A temetésen Hugo Victor és Louis Blanc is jelen voltak.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Sárospatak. A cikkek szerzőinek mindenkép becsü- letére szolgál: férfiasan hálás érzeteit írta az Alma Mater iránt, meglehetősen mélyen a közoktatás ügyébe nyúlva iránt. De mivel sem egyházi (felekezeti), sem tanügyi (iskolai) szaklap nem vagyunk: a cikkek csak érte- mes rövidítésekkel közölhetők. Kár volna pedig érte- s; így ismét rendelkezésre bocsátjuk.

Egy szó. A vázlat, még ha esetleg megtörtént esemé- nyeket írta is le, belső világosság nélkül van. Egy ily „ügyetlen” szöveg, még ugynevezett „mély érzésű” em- berek sem ölik meg magukat, s ha megölik, nem kár értek. Különben az az „ügyetlen” szó sincs indokolva az előzmények által. Az elbeszélés módja is gyöngy. Egy szóval — nem közölhető. A felajánlott regények hosszúak volnának a mi hitelpunkunk.

Az első találkozás. A fecske. Az előbbiek a két végső; az utóbbi egészen is elég csinos. Kár, hogy a refrain szép rime elveszett, és pedig az oda nem illő „kis kedvesem” toldással. Nem lehetne-e segíteni rajta? Kár az is, hogy keresztirány helyett párhuzamos ad a négy első sorokban; ez a költemény igen egyhangúvá teszi. Az eredeti olasz sokkal zengesebb.

Eperjes. Ovid keserveit, az eredeti distichonaiban, Egved Antal akad. tag, Vörösmarty kortárs s fiatalkori barátja fordította le s adta ki. Ugy hiszik Gyurits Antal is lefordította Ovid egyéb költeményei közt ezeket is.

Készen áll. Csinos s közölni fogjuk. A rim kedve- ért őrizkedjék a kifejezések mesterkedésétől; e tanácsot nem csak erre a darabjára, hanem általában mondjuk verselési módjára.

Alkotmányunkról, és a többi. Az istenért, enged- jen kissé lélekzethez jutunk. Minden héten hat vers s minden hat hétszer; mindenikhez javítások, variások, vizsgálások és correctiók. . . Kis és tén sok is már.

Válójegyesek. (Heine.) „Wahlverlobten” nem váló jegyesek, hanem „választott jegyesek” a kik egybe nem keltek, tehát csak jegyesek. A czim mindamellett is megmaradhatna, mert csakugyan válnak, a halálban. A fordítás elég sikerült s is mivel e szög költemény ma- gyarra még nincs fordítva, a közölnök közöztettük.

A kereszt oltalma. Némethöl. Az eredeti nem ismerjük; megköszönjük, ha bekielendő. A tárgy és fel- dolgozás, igenis, ballada. S ha a fordítás oly jó volna, mint gondoljuk, az eredeti; közölhetnők is. De verselése nehézkes, erőltetett. Egy szóval: szeretnők látni az eredeti- t.

A vasárnap Angolhonban. Nem közölhető. Nem közölhetők. Villám Pista. Vigan lejt a . . . — A viharos éjjel. — Szivem (egy szent becsújáró-hely). — Temetés van (Én.) — Abellino. — Borong az ég. Leányka, lángolón . . .

Előfizetési föltételeink

A „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” 1881. évi folyamára.

Félévre: A Vasárnapi Ujság frt 4.— A Vasárnapi Ujság s „Világkrónika”-val együtt . . . 5.— A Vasárnapi Ujság és „Politikai Ujdonságok” . . . 6.— A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok s „Világ- krónika”-val együtt 7.—

Kiadó-társulat és szerkesztőség, ugy mint eddig, ezután is azon lesznek, hogy a Vasárnapi Ujság és társulaja a Politikai Ujdonságok szellemi tartalma- ban és külalakban, diszben és terjedelemben folyto- nos haladást mutassanak föl. Ehhez képest főlapun- kat, a Vasárnapi Ujságot, jövőre is valahányszor az események, vagy a fölmerült tárgyak érdekessége, nagyobb fontossága ugy kívánják, megbővített terje- delemben, többször rendkívüli külön mellékletekkel adjuk ki. A Politikai Ujdonságok terjedelmét havon- ként egy ível növeljük, főleg az oly fontos gazdasági rovat bővítésére.

Mind a két lapnak kiegészítőjéül szolgál a Vi- lágkrónika című képes heti közlöny, mely hetenkint egy iven s számos képpel illusztrálva jelen meg.

A „Világkrónika” képes heti közlöny új év- től kezdve bővített alakban és terjedelemben fog megjelenni, azon ezéblől, hogy állandóan nagyobb elbeszéléseket és regényeket is nyújthasson ol- vasóinak, melyek a világirodalom legérdekesebb ter- mékeiből lesznek válogatva, s időnként képekkel ellátva. A Világkrónika ezenfelül, mint hitelapjánk közleményeinek kiegészítője, megtartja eddigi rova- tait: a hazai és külföldi általánosabb érdekű esemé- nyeket, az azokban kiválóan szereplő személyisége- ket népszerű nyelven ír magyarázatokkal, kísért képekben mutatja be; közöl tájékoztató cikkeket, uti- rajzokat, nép- és tájismertetőket, szemléltető je- lentéseket a hazai és külföldi közérdekű mozzanatokról, találmányokról, fölfedezésekről, ugy szintén mu-

laltató próbb közleményeket, közhasznu tudnivaló- kat stb. — A „Világkrónika” 1880. évi folyamára 2 forintért még folyvást kapható. — A „Vasárnapi Ujság” 1881. évi előfizetői a Világkrónika új folyamára évnegyedre 50 kr-ért, félévre 1 frt. rendelhetik meg.

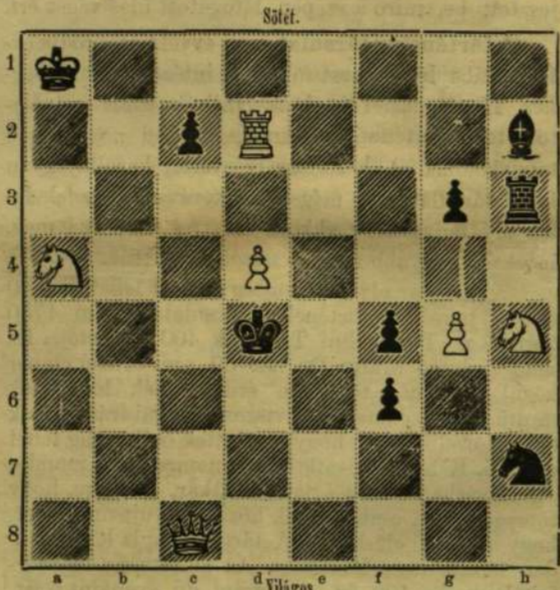
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. sz. a.)

A „Világkrónika” című képes heti közlöny 2-ik száma, mely mai lapunkkal küldetik szét, a következő tartalommal jelent meg:

Angolok, buzukok, zuluk. — A legszigorubb szerzet. (Két képpel; 1. Karthauzi barát; 2. „Certo- sa”, a karthauzi kolostora Pávia mellett). — Hogy jutott Simpson négy feleséghez. — A straszburgi műnszter órája. (Képpel). — A régi magyarok ru- házata. — Falusi iskolák Oroszországban. — Egy gyilkos «szent» Kairóban. — Vig társaságok. — A japáni császár utazása. (Képpel).

SAKKJÁTÉK.

1101-dik számú feladvány Chocholeus G.-tól.



Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 1096. sz. feladvány megfejtése.

Table with columns for 'Megfejtés.', 'Világos.', and 'Sötét.' containing chess move notations like '1. Hc5-a6', '2. Vd6-b4', etc.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Fülöp József. Sárospatakon Gérecz Károly. Debreczenben Zagya Imre. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Buda- pesten K. J. és F. H. A pesti sakk-kör.

Rövid értesítések: Sárospatak: G. K. Egy kis életjelt körünk.

HETI NAPTÁR. Jan. hó.

Table with columns for 'Nap', 'Katholikus és protestans', 'Görög-Orosz', and 'Izraelita' showing dates and religious observances.

Tartalom.

Szöveg: Martinovics. Egykoru kép után. — A magyar lobogó. (Költemény.) Dalmady Győzőtől. — A veres kakas háza. Rajz. Petelei István. — Románöz. Bartók Lajos. — Plater Emilia Emlékezés a felszabadult lengyel szabadságharcra. Tórs Kalman. — Nyoma veszett! Angol regény. — Egyveleg. — Vadászat Vajda János. — Az Újfalvy-pár utazása Közép-Azsiában. — Czigány muzikus. Fleisch Tiadar rajza. — A Petőfi-társaság közgyűlése. — Irodalom s művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

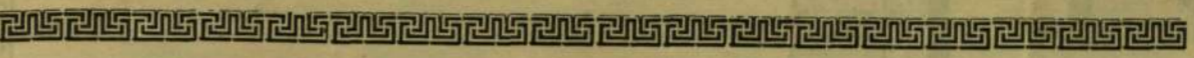
Képek: Martinovics. Egykoru kép után. — Az Újfalvy-pár közép-ázsiai utazásából: 1. Sir-Dar mecsete Szamarkand- ban. 2. Szamarkandi bazár. — Bartók Lajos románöz. — Vastagh György rajza. — Nyoma veszett! „Teljes készlet, méltó egy királyhoz”, mondá a bankár. — Czigány muzikus. Szolnokon rajzolta Fleisch Tiadar.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér, 6. sz.)

Egy halaszor hasábcott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 16 krajczár; többeszer ígtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígtatás után 80 kr.

HIRDETESEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetésnek elfogad Bécében: Hasen- stein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Moosé R. Seilerstätte Nr. 2 és Oppellé A. Wallfisch Nr. 22.



Advertisement for 'porosz királyi miniszt. jóváhagyással.' listing various medicinal products like Dr. BORCHARDT, Dr. SUIN de BOUTEMARD, Dr. KOCH, Dr. BÉRINGER, Dr. LINDES, Dr. HARTUNG, and Dr. HARTUNG chinahéj-olaja.

Valamennyi fentebb elősolt szab. cikk valódi minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható:

BUDAPESTI: Török József, Kossuth K., győgszert. a «Kigyóhoz»; Szatupa G., győgszert. a szena-téren; Wassik Ed., győgszert. Továbbá az úd. győgszertárban, és Ráth P. győgszert. Tabánban. Ó-BUDÁN: Bakasi A. győgszert. és Prochaska J. kereskedésben.

Alsó-Kárib: Tyroler József, Hirscheid A. Iglyó: Hatis János, győgsz. Tpolyság: Winter Sándor. Kalocsa: Horváth K., győgsz. Kaposvár: Lajpszig Gy. Kassa: Eschwey és fia, Quir- feld Károly, Münster Gyula, Strausz D., Megay G. A., győgsz., Wandrachek K., győgsz., Schlesinger Simon. Kecskemét: Molnár János, győgsz. Késmárk: Switawski Ferencz, győgsz., Geuersich K., gysz. Komárom: Belloni A. Breenóháza: Zörmlaib P., örökseji, győgsz. Csáktornya: Báron Lipót. Csernovitz: Schmirch J. Debreczen: Csanak J., Gerdyé F. dr. Rothschek E., győgsz. Ormós Ferencz. Eger: Buzáth Lajos, győgsz. Eszék: Dienes J. C., győgsz. Facset: Hirschl Dávid. Földvár: Nádhera Pál. Győgsz.: Vozáry T. győgsz. Győr: Némethy P., győgsz. Gyula: régy István, győgsz. Hajdu-Böszörmény: Lányi M., győgsz. Hód-Mező-Vásárhely: Kiss Gyula, győgsz. Nagy-Beeskerek: Weisz A.

Óvás! Figyelmeztünk a hamisításokra, különösen dr. Suin de Boutemard illatos fogszártája s a dr. Borchardt illatos növényzapparára nézve. Több hamisító és hamisítások elárastása már érzékeny pénzbüntetésekre lettek Bécsben és Prágában törvényszékiileg elítélve.

Advertisement for 'Raymond és Társa, cs. kir. szab. tulajdonosok Berlinben.' with a logo and decorative border.



Advertisement for 'Dorsch' fish, featuring an image of a fish and text describing 'Eddig fölülmulhatlen! W. MAAGER'S csász. kir. kizár. szabadalm. valódi tisztított CSUKAMÁJ-OLAJA MAAGER VILMOS TÓL BÉCSBEN.' It lists various ailments it treats like rheumatism and back pain.

Egy gyermek- vagy beteg-szobából sem hiányozható.

Advertisement for 'Bittner's CONFEREN-SPRIT.' with an image of a bottle and text describing its medicinal benefits for various ailments.

Zeneművek 4-200 darabot játszva; expressióval vagy anélkül, mandolin, dob, harang, castagnette, mennyei hangokkal, hárfajátékkal stb.

Zene-szelenczék 2-16 darabot játszva; továbbá varrásokészletek, szivar- állványok, svájci házikók, fénykép-albumok, iró-kész- letek, keztütyű-szereknélkü, levelelvölgyök, virágvasak, szivartok, dohány-szelenczék, dolgozó-asztalok, pa- laczkok, sörös poharak, pénztráccák, székék, stb. mind zenével. Mindig a legjobbat és legújabbat ajánlja.

Heller, J. H. Bernben (Schvajcz). Csak a közvetlen megrendelés biztosít a valódi- ságról; idegen gyártmány minden mű, a mely nem viseli nevemet. Gyár saját házában.

Advertisement for 'RUGANYOS SÉRKVÖTÖK.' with an image of a pair of glasses and text describing their benefits for vision and health.

Advertisement for 'Dr. Stahl-féle REMEDIUM (egyetemes gyomor-likőr). Kitüntetve a bécsi, st.-pölteni és welsi 1880-ki kiállításokon. Valóban csodálatos dítrendű és kivált az emésztést elősegítő tulajdonságai miatt egyetlen a maga nemében. Kitűnően megerősít, fokozza az étvágyat, és pótolhatatlan házi szer képez minden gyomorbeli elon. Általán véve a házi- lésben, utazásra, vadászatra, győgszertek és hajó kirándítások alkalmá- val megfoghatatlanul szolgálatos tesz.

